

СЕКЦІЯ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУДІВНИЦТВІ, МАШИНО- ТА ПРИЛАДОБУДУВАННІ

УДК 631.352

А.В. Бабій, канд. техн. наук, доц., І.А. Симчак, І.В. Говдун

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ПРИСТРОЮ ДЛЯ РОЗПУШЕННЯ СКОШЕНОЇ МАСИ КОСАРКОЮ-ПЛЮЩИЛКОЮ

A.V. Babiy, Ph.D., Assoc. Prof. I.A. Symchak, I.V. Hovdun

REASONING OF DEVICE PARAMETERS FOR CUTTED MASS LOOSENING BY MOWER-ROLLER OUT

Збільшення об'ємів кормовиробництва лежить в основі успішного розвитку тваринницької галузі. Вагомою складовою грубих кормів є заготівля сіна [1]. Процес тим ефективніший, в плані збереження поживних речовин, якщо висихання зеленої маси проходить в якнайкоротші терміни. Даний технологічний процес успішно реалізують косарки-плющилки, які обладнані валом-розпушувачем сплющеної маси, що є предметом даного дослідження.

За результатами математичного моделювання руху скошеної маси отримано систему диференціальних рівнянь другого порядку, яку приведено до системи звичайних диференціальних рівнянь 1-го порядку, використовуючи правило пониження степенів системи диференціальних рівнянь вищого порядку.

Дану систему інтегровано методом Рунге-Кутти 4-го порядку. Для знаходження числового розв'язку задачі задано початкові умови та знайдено значення:

x_{10}, x_{20}, x_{30} – координати точки, а x_{40}, x_{50}, x_{60} – проекції швидкості точки на нерухомій осі координат в поточний момент часу.

Для визначення величин було x_{10}, x_{20}, x_{30} введено поняття середнього радіуса пучка трави ρ_0 , вважаючи, що у просторі цей пучок зустрічається з пальцем в певній точці та вперше. А також пучок зрізаної маси поступає на вал в момент, коли палець знаходиться в граничному положенні – на одній лінії з центром пучка (тобто вважаємо, що даний палець не транспортує пучок, а транспортуватиме його наступний з чотирьох пальців).

Аналіз числових даних реальних величин кутової ω та колової u швидкостей вала показує, що за час поки палець перейде з положення А в положення В (кут повороту $\pi/2$), пучок трави встигає потрапити на вал і, можливо, прокочується по ньому за рахунок обертання останнього. В початковий момент часу вважаємо, що наш матеріальний центр пучка радіусом ρ_0 знаходиться в деякому положенні M_0 .

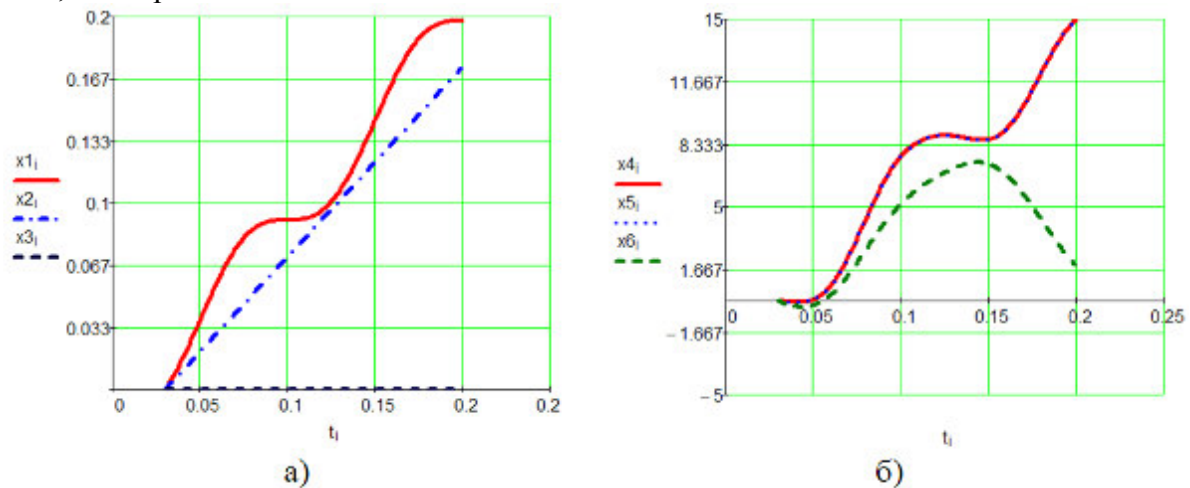
Такі обґрунтування дають можливість врахувати відхилення центра мас трави від осі подавання. В момент, коли точка покидає палець, визначається положення маси, величина і напрямок її швидкості у просторі, тобто кут між вектором швидкості і горизонтальною площиною та кут між площиною наступної траєкторії маси і лінією центру вала.

Враховуючи такі припущення та отримавши числові розв'язки диференціальних рівнянь моделі руху пучка трави, отримано ряд параметрів, які характеризують функціональні властивості вала-розпушувача [2].

Результати досліджень представимо у вигляді графіків, рис. 1.

Кут між вектором швидкості і горизонтальною площиною визначає висоту підйому скошеної маси при падінні з вала. Необхідно відзначити, що технологічний процес виконується задовільно пристроєм, коли даний кут знаходиться в межах $1^\circ - 6^\circ$.

Величина вказаного кута характеризує вертикальні параметри стабільності потоку маси, що передається.

а – проекції переміщень пучка скошеної маси на відповідні осі x, y, z ;

б) – аналогічно проекції швидкостей

Рисунок 1. Результати числових розв’язків системи диференціальних рівнянь рух скошеної маси

При куті нахилу пальців $\gamma = 5^\circ$ кут підйому має від’ємне значення в межах частот обертання до 360 обертів за хвилину. Якщо прийняти $\rho_0 = 5 - 25$ мм, то при зменшенні середньої величини, наприклад ρ_0 до 5 мм, кут підйому набуває додатного значення для 300 об/хв вала.

Підставляючи в отримані залежності зміну кута нахилу пальця γ через інтервал 5° , при відповідних величинах ρ_0 , отримано важливий конструктивний параметр розпушувального пристрою – кут висоти підйому скошеної маси $\gamma = 1^\circ$, який є найбільш оптимальним для всього діапазону частот обертання вала.

Другий, не менш важливий параметр – кут φ , що лежить між вектором швидкості та лінією центра вала. Він характеризує якість виконання процесу та впливає на формування потоку транспортуючої маси (кут розсіювання). Оптимальні умови роботи механізму, коли величина кута φ знаходиться в межах від 5° до 10° .

Третім важливим показником пристрою є дальність польоту скошеної маси. Дальність польоту не тільки забезпечує процес падіння маси з вала, але і розпушування скошеної маси.

Результатом реалізації математичної моделі є отримання траєкторії руху та дальності польоту скошеної маси в залежності від радіуса пучка трави ρ_0 , кута нахилу пальців γ і числа обертів вала n . Отримані геометричні і конструктивні характеристики подані у вигляді графічних залежностей, користуючись якими можна підібрати раціональні конструктивні та кінематичні параметри розглядуваного пристрою.

Література.

1. Бабій А. Динамічна модель енергозберігаючого приводного механізму косарки / А. Бабій, М.Бабій // Вісник ХНТУСГ. – Випуск 145 “Технічний сервіс машин для рослинництва”. – Харків, 2014. – С.112–118.
2. Бабій М. Дослідження роботи енергозберігаючого приводного механізму косарки / М.В.Бабій, А.В. Бабій // Вісник ТНТУ. Випуск 1 (77), 2015. – С.149–161.